

SPRÁVA JESKYNÍ ČESKÉ REPUBLIKY

státní příspěvková organizace

Základní pravidla pro zapisování názvů jeskyní do seznamu jeskyní (JESO)

Hlavním dosavadním problémem při zapisování názvů jeskyní je správné nakládání se slovem „jeskyně“ a správné užívání velkých a malých počátečních písmen v názvech jeskyní. Přístupy různých autorů se liší. Problém nutno vyřešit vzhledem k potřebě sjednotit zapisování do celostátního seznamu jeskyní a uvést správně názvy do připravovaného dílu „Jeskyně“ edice Chráněná území ČR.

Na základě diskuze, konané dne 11.7.2007 nad seznamem jeskyní JESO, po prostudování platných pravidel českého pravopisu, shrnutí připomínek pracovníků SJ ČR a s přihlédnutím k dříve uskutečněným konzultacím s pracovníky Ústavu pro jazyk český, bylo domluveno následující.

1/ V seznamu jeskyní a při následném užívání, budou názvy jeskyní psány (zejména co se týká užívání velkých a malých písmen) podle platných pravidel českého pravopisu bez ohledu na to, jak byla dříve uváděna objeviteli, autory nebo jak se vyskytují v různých písemnostech. Přitom nesmí být měněn název jeskyně, jen jeho transkripce přizpůsobena platným pravidlům českého pravopisu, a to zejména v užívání velkých a malých písmen!

2/ V souladu s pravidly českého pravopisu musí být slovo „jeskyně“ užíváno jako obecné jméno druhové (jako např. ulice, rybník, řeka, jezero, pleso, hora, most, moře, náměstí, dům atd.), které se proto píše s malým počátečním písmenem. Výjimku, kdy je možno psát Jeskyně s velkým počátečním písmenem, mohou tvořit zvláště významné objekty (obdoba příkladů chrám sv. Vavřince a další běžné chrámy, ale Chrám sv. Víta) nebo když by slovo Jeskyně bylo užíváno přímo jako název objektu (ale opravdu velká výjimka). Z toho vyplývá, že velké počáteční písmeno musí být v jiném slově názvu.

3/ V přehledném seznamu jeskyní nebude u jejich názvu (až na výjimky) stále opakováno slovo „jeskyně“, ale naopak jako součást názvu budou zachována „synonyma“ např. sluj, díra, trhlina, puklina, propast, dutina apod. Vychází se přitom z aktuální premisy, že všechny podzemní dutiny jsou obecně jeskyněmi, jen některé z nich mohou být podle tvaru navíc označeny jako propast, sluj, trhlina apod. (Samozřejmě, že tento výklad zůstává i nadále diskutabilní a může se promítnout do nejednotnosti v psaní názvů – viz příklady níže.)

4/ Při užívání názvů jeskyní v citacích či běžných textech bude samozřejmě název doprovázet slovo jeskyně, ale s malým počátečním písmenem. Slovo jeskyně nemusí být užito, pokud by bylo nadbytečné, když je součástí názvu např. slovo sluj, díra apod.

Příklady názvů jeskyní :*v seznamu jeskyní*

Buližníková
 U Kynžvartu
 Okno
 Na Babce
 U Helfenburku
 V Hudlické skále 1
 Nad tratí
 Pod hradem

V zatáčce
 Třetí sluj
 Petrovská díra
 Propáستka na Bukové hoře
 Propast na Petříně
 Prolezovačky
 Ztracená
 T 1
 Macocha
 Hranická propast

v aplikovaném textu

Buližníková jeskyně
 jeskyně U Kynžvartu
 jeskyně Okno
 jeskyně Na Babce
 jeskyně U Helfenburku
 jeskyně V Hudlické skále 1
 jeskyně Nad tratí
 jeskyně Pod hradem

jeskyně V zatáčce
 Třetí sluj nebo jeskyně Třetí sluj
 Petrovská díra nebo jeskyně Petrovská díra
 Propáستka na Bukové hoře
 Propast na Petříně
 jeskyně Prolezovačky
 jeskyně Ztracená nebo Ztracená jeskyně
 jeskyně T 1
 propast Macocha
 Hranická propast

V některých případech může při užívání názvů jeskyní v běžném textu dojít k záměnám v užívání velkých a malých písmen, což však netřeba považovat za velkou chybu.

Např.

Propast na Mužském

Propast na Mužském - propast Na Mužském

Zapsal : J. Hromas, 12.7.2007